

פוסקים על רי"ף חולין דף לד ע"א

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה ב

האוכל מגיד הנשה הפנימי ממקום שעל הכף לוקה, ואם אכל מחלבו או משאר הגיד הפנימי או מכל החיצון מכין אותו מכת מרדות, וכמה שיעור אכילה כזית, ואם אכל הגיד שעל הכף כולו אף על פי שאין בו כזית לוקה מפני שהוא כבריה בפני עצמה.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה ג

אכל כזית מגיד של ימין וכזית מגיד של שמאל, או שאכל שני גידים כולן אף על פי שאין בהן כזית לוקה שמונים, (וכן הוא לוקה על כל גיד וגיד).

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן ק סעיף א

בריה, דהיינו כגון נמלה או עוף טמא וגיד הנשה ואבר מן החי וביצה שיש בה אפרוח וכיוצא בהם, אפילו באלף לא בטל. ואין לו דין בריה, אלא אם כן הוא דבר שהיה בו חיות, לאפוקי חטה אחת של איסור. וכן צריך שיהא דבר שאסור מתחלת ברייתו, לאפוקי עוף טהור שנתנבל ושור הנסקל. וכן צריך שיהיה דבר שלם, שאם יחלק אין שמו עליו, לאפוקי חלב. וכן צריך שיהיה שלם. הגה: ועיקר גיד הנשה אינו אלא על הכף בלבד, והוא כרוחב ד' אצבעות, ואם הוא שלם מקרי בריה. (בארוך כלל כ' כ"ח).

שולחן ערוך יורה דעה הלכות דם סימן סה סעיף ט

גופו של גיד אינו אלא כעץ שאין בו טעם ואף על פי כן אסרתו תורה, לפיכך אינו אוסר תערובתו בפליטתו. והקנוקות והשומן יש בהם טעם, לפיכך אוסרין תערובתן בפליטתן.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה ג

אכל כזית מגיד של ימין וכזית מגיד של שמאל, או שאכל שני גידים כולן אף על פי שאין בהן כזית לוקה שמונים, (וכן הוא לוקה על כל גיד וגיד).

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צג סעיף א

קדירה שבשל בה בשר, לא יבשל בה חלב. ואם בישל בה בתוך מעת לעת, אסור בנותן טעם. (וצריך לשער נגד כל הקדירה). אבל אם שהה מעת לעת קודם שבישל בה, הוה ליה נותן טעם לפגם, ומותר התבשיל אבל הקדירה אסור לבשל בה לא בשר ולא חלב. הגה: אבל שאר דברים, מותר. (ריב"ש סימן קכ"ו בשם סמ"ק ובהגמ"י פ"ו) ודין כיסוי קדירה, כדין קדירה עצמה (ד"ע ואו"ה). ויש מחמירים בכיסוי, לומר דאעפ"י שאינו בן יומו דינו כאלו היה בן יומו, (בהגהות ש"ד בשם קובץ) וכן נוהגין בקצת מקומות. וכן אני נוהג מפני המנהג, והוא חומרא בלא טעם. (ד"ע). ומכל מקום במקום שיש שום צד להתיר בלאו הכי, או שהוא לצורך שבת או הפסד, יש להתיר אם אין הכיסוי בן יומו, כמו בקדירה עצמה. ואם לקחו כיסוי רותח מקדירה של בשר ונתנו אותו על קדירה של חלב, אם שניהם חמים, שניהם אסורים אם יש מאכל בקדירה של בשר וחלב. ואם הכיסוי צונן והקדירה חמה,

נמי שניהם אסורים אם התחיל להזיע תחת הכיסוי, דתתאה גבר (או"ה). ואם הכיסוי חס, והקדירה צוננת, הכל שרי (שם), רק המאכל צריך קליפה, (לדעת הגהות ש"ד ולא כאו"ה שם), אם אפשר לקלפו, ואם לאו, הכל שרי. ואם לא היה מאכל בקדירה, הכל שרי, דהוי כשתי קדרות שנגעו זו בזו. (הכל ד"ע לסברת הארוך).

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק טו הלכה כט

ומי יטעום את התערובת, אם היה המעורב תרומות עם החולין טועם אותן הכהן, אם היה טעם התרומה ניכר הכל מדומע, ובהלכות תרומות יתבאר דין המדומע.

רמב"ם הלכות תרומות פרק טו הלכה יט

קדרה שבישל בה תרומה לא יבשל בה חולין, ואם בישל בנותן טעם, ואם שטף הקדרה במים או ביין ה"ז מותר לבשל בה, בישל במקצת הכלי אין צריך לשטף את כולו אלא שוטף מקום הבישול בלבד. +/השגת הראב"ד/ קדרה שבשל בה תרומה וכו' עד מקום הבישול בלבד. א"א הפליג ושטף שלא מצינו שטיפה אלא בצונן ודרך העברה וזה צריך הגעלה בחמין ואח"כ שטיפה בצונן משמעתא דזבחים פרק דם חטאת ודוקא קדרה של נחשת אבל של חרס אין לה תקנה. +

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק טו הלכה ל

ואם היה בשר בחלב או יין נסך ויין ערלה וכלאי הכרם שנפלו לדבש, או בשר שקצים ורמשים שנתבשל עם הירק וכיוצא בהן טועם אותן העכו"ם וסומכין על פיו, אם אמר אין בו טעם או שאמר יש בו טעם ומטעם רע הוא והרי פגמו הכל מותר, והוא שלא יהיה סופו להשביח כמו שביארנו, ואם אין שם עכו"ם לטעום משערין אותו בשיעורו בששים או במאה או במאתים.

טור יורה דעה הלכות תערובות סימן צח

הלכות תערובות:

דיני התערובות וביטולן. אמר ר' יוחנן כל איסורין שבתורה בששים אמר רבא אמור רבן בטעמא אמור רבן בקפילא אמור רבן בששים מין בשאינו מינו דהתיירא בטעמא כגון תרומה שנתערבה בחולין מין בשאינו מינו יטעמנו כהן אם אין בו טעם תרומה מותר דאיסורא כגון חלב שנתערב בבשר יטעמנו קפילא נכרי אם אומר שאין בו טעם חלב מותר כתב הרשב"א ואין צריך שיהא אומן בכך אלא אפי' סתם בני אדם שכל טעם שאינו נרגש לסתם בני אדם אינו טעם וכתב עוד ואם הוא אומן אפי' יודע שסומכין עליו נאמן שאינו מפסיד חזקתו ויש מי שאוסר עד שיהא אומן ומסיח לפי תומו וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל שצריך שלא ידע שסומכין עליו בענין איסור והיתר. מין שנתערב במינו דליכא למיקם אטעמא כגון חלב בשומן ומין בשאינו מינו וליכא קפילא בסי' ופרש"י הא דסמכין אקפילא דוקא בדאיכא סי' ואפי"ה לא שרי עד שיטעמנו קפילא אבל קפילא בלא סי' או סי' בלא קפילא לא והני מילי בדאיתא קפילא אבל מין במינו לא שייך ביה טעימה קפילא או אפי' מין בשאינו מינו וליכא קפילא א"צ לחזור אחריו ואי אית ביה סי' שרי והרמב"ן חילק היכא שמכירין האיסור ולא נתערב ממנו אלא צירו וטעמו כיון שמן הדין לא היה לנו לשער אלא בטעמו אלא שאין אנו יודעים כמה הוא בהא סמכין

אקפילא אף על פי שאין ס' כנגד גוף האיסור אבל בשגוף האיסור נתערב וצריכין לבטלו אז לא סמכינן אקפילא בבציר מס' אבל בס' מיהא שרי וא"צ לחזור אחר קפילא כלל. ור"י פירש דבכל ענין סמכינן אקפילא אפי' בבציר מס' ובס' א"צ קפילא כלל אפי' אם הוא לפנינו ולזה הסכים א"א הרא"ש ז"ל בין אם נתערב איסור בהיתר מין במינו כגון חלב לתוך שומן בין מין בשאינו מינו כגון חלב לתוך גריסין שיעורו בס'. ומיהו פירש ר"ת דמין במינו כיון שאינו נותן בו טעם מן התורה בטל ברוב אלא שחכמים הצריכו ס' ושלא במינו אסור מן התורה עד ס' אלא שאין לוקין עליו עד שיהא בו כל כך מן האיסור עד שיהא בתוך כל ד' ביצים מן ההיתר כזית מן האיסור ואז חייב על כל כזית וכזית ממנו.

בית יוסף יורה דעה סימן צח אות א ד"ה אמר רבי

א אמר רבי יוחנן כל איסורין שבתורה בששים. בפרק גיד הנשה (צח). ובסמוך יתבאר :
אמר רבא אמור רבנן בטעמא וכו'. שם (צז). אמר רבא אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בקפילא ואמור רבנן בששים הילכך מין בשאינו מינו דהיתרא בטעמא דאיסורא בקפילא מין במינו דליכא למיקם אטעמא אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא בששים וסיום המאמר כתב רבינו בסמוך מין שנתערב במינו דליכא למיקם אטעמא ומין בשאינו מינו וליכא קפילא בששים אלא שהפסיק באמצע המאמר לבאר ענינו של קפילא :
כתב הרשב"א ואין צריך שיהא אומן בכך אלא אפילו סתם בני אדם וכו'. בת"ה הארוך (בי"ד ש"א טז סוף ע"א) הביא ראיה מדאמרין בגמרא (חולין צז). בשלמא תרומה טעים לה כהן ולא קאמר טעים לה כהן קפילא ועוד מדאמר רבא אמור רבנן בטעמא אמור רבנן בקפילא מדמחלק טעמא וקפילא לשנים שמע מינה טעמא הוי טעם הנרגש לכל בני אדם ולא אמרו קפילא ארמאה אלא משום דילמא גוי בעלמא משקר אבל קפילא לא מרע נפשיה וכיון שכן אי קפילא הוא אפילו יודע שלענין איסור והיתר שואלין אותו סומכינן עליו ואי מסיח לפי תומו אפילו שאר בני אדם נמי ויש מחמירין דלא סמכינן אלא אקפילא ובמסיח לפי תומו ויש לחוש לדבריהם עכ"ל :
והרא"ש (פ' גיד הנשה ס"י כה) כתב ליטעמיה קפילא ארמאה פירוש נחתום גוי ושמע מינה דמותר לסמוך עליו לפי תומו ולא יודיעוהו שצריך לו לדבר איסור והיתר עכ"ל וזה שכתב רבינו וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל שצריך שלא ידע שסומכינן עליו וכו', כלומר אין מפורש בדברי הרא"ש שהוא סובר כדברי המחמירין אלא לענין שצריך שיהא מסיח לפי תומו אבל לענין אי בעי קפילא בדוקא אין בדבריו הכרע : והתוס' (ד"ה סמכינן) כתבו אהא דאמר רבא סמכינן אקפילא אף על גב דגוי הוא כיון דקפילא הוא לא משקר שלא יפסיד אומנותו ע"כ. נראה מדבריהם דבאינו מסיח לפי תומו מיירי וכן דעת הר"ן (לד סוע"א) שכתב ומדאמרין סמכינן אקפילא משמע דקפילא דוקא הא גוי דליתיה קפילא לא סמכינן עליה משום דגוי משקר אבל כל היכא דהוי קפילא לא מרע נפשיה וכיון דמשום דלא מרע נפשיה הוא לאו דוקא במסיח לפי תומו וכמו שכתב רש"י כאן דכל שכן דלא מרע נפשיה אם הוא יודע שיש קפידא בדבר ובישראל לא שנא קפילא ולא שנא לאו קפילא סמכינן עליה והיינו דאמרין בגמרא דטעים לה כהן אלמא בכל כהן סגי ואף על גב דלאו קפילא הוא עכ"ל : ומדברי הרמב"ם נראה דעל כל גוי סומכינן אף על גב שאינו קפילא שכתב בפרק ט"ו מהלכות מאכלות אסורות (ה"ל) ואם היה בשר בחלב או יין נסך וכו' טועם אותם הגוי וסומכינן על פיו אם אמר אין בו טעם או שאמר יש בו טעם ומטעם רע הוא והרי פגמו הכל מותר והוא שלא יהיה סופו להשביח כמו שאמרנו ע"כ. הרי שלא הזכיר נחתום אלא גוי סתם ונראה שהוא סובר דקפילא דקאמר תלמודא לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט או שכל הבא לטעום קרוי קפילא על שם מה שהוא עושה באותה שעה שהטעימה מלאכת נחתום היא ונראה עוד שאינו מצריך שיהא מסיח לפי תומו דאם

כן היה לו לכתוב כן בפירוש ועוד דלישנא דסומכין על פיו משמע שאף על פי שהוא יודע שאיסור תלוי בדבר סומכין עליו. ונראה לי שמאחר שהרמב"ם מיקל בדבר יש לסמוך על סברת התוספות והרשב"א והר"ן דלא מצרכי בקפילא שיהא מסיח לפי תומו ובנכרי דלאו קפילא סמכין ארמב"ם והרשב"א דשרו ביה והרא"ש לא אשכחן דפליג ומיהו נראה שצריך שיהיה מסיח לפי תומו כיון דלאו קפילא הוא:

ופרש"י הא דסמכין אקפילא דוקא בדאיכא ששים וכו' עד ואי אית ביה ששים שרי. כן משמע ממה שפירש (חולין צח. ד"ה בס') אהא דכל איסורין שבתורה בששים וכתב עליו הר"ן (לד. ד"ה ומין במינו) דלא מחזור דמדאמרינן סמכין אקפילא משמע דלקולא סמכין עליה ולפי דבריו אינו בא אלא לאסור דהא כל היכא דאיכא ששים אי ליכא קפילא ודאי שרי וגם הרא"ש (פ"ז ס"י כט) כתב על דברי רש"י לישנא דסמכין אקפילא לא משמע כן דאם היה בו ששים מאי רבותא דסמכין עליה אלא משמע דסמכין אטעימה דידיה אפילו בפחות מששים וסתמא אמרינן בכל התלמוד דכל איסורין שבתורה בששים ואין צריך לחזר אחר דבר אחר להתירו כשיש בו ששים וכן משמע לעיל דאמר רבא אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בששים וכו' משמע דלא הוזכר ששים אלא היכא דליכא למיקם אטעמא אבל היכא דאיכא למיקם אטעמא לא מצרכין ששים ואי לא יהיב טעמא שריא ליה אפילו בפחות מששים וכן דעת התוס' (צט. ד"ה אלא במאי) ע"כ. ונראה מדבריו שכתב שם עוד דהא דקאמר דאם יש בו ששים אין צריך לחזר אחר דבר אחר להתירו היינו לומר דמסתמא סמכין דלא יהיב טעמא יותר מששים הא אם טעמו ואשכח ביה טעמא אפילו יש בו מאה או יותר אסור דטעמא לא בטיל וכן הסכימו הרשב"א (בתה"א ב"ד ש"א טז.) והר"ן ז"ל (שם): ומ"ש רבינו בשם הרמב"ן ז"ל (חולין צח. ד"ה כל איסורין שבתורה) כן דעת הרשב"א (תה"א ב"ד ש"א טז.) והר"ן ז"ל (שם) ונראה מדברי הר"ן שאף על פי שנתערב ונמחה קצת מגוף האיסור אם אין אנו יודעים שיעור מה נמחה ממנו סמכין אקפילא אפילו בבציר מששים שמאחר שאנו משערין בכל האיסור משום דלא ידעין כמה אתמחי מיניה כי איכא קפילא ואמר לן שאין בה טעם בשר סמכין עליה דמאי דאתמחי מיניה בטל בששים: ודע שיש בדברי הרמב"ן שכתב רבינו טעות סופר וצריך למחוק תיבת לפי ולכתוב במקומו אלא וכן מצאתי בספר מדוייק: ומדברי הרמב"ם בפרק ט"ו מהלכות מאכלות אסורות נראה דכל מין בשאינו מינו דאפשר למיקם אטעמא לא שריא אלא ע"י קפילא אי אמר דאית ביה טעמא אף על גב דאית ביה טפי מששים אסור ואי אמר דלית ביה טעמא אף על פי שהוא פחות מששים שרי ולא אמרו לשער בששים אלא היכא דלא אפשר למיקם אטעמא כגון שנתערב עם מינו לבד או עם מינו ושאינו מינו דלא אפשר למיקם אטעמא מפני מינו המעורב שם או שנתערב עם שאינו מינו לבד ואין שם גוי לטועמו שהרי כתב (שם הלכה א - ו, יג, יז, כב) דבר איסור שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בנותן טעם ומין במינו שאי אפשר לעמוד על טעמו בטל ברוב. כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין ונימוח הכל טועמין הגריסין אם לא נמצא בהם טעם חלב הרי אלו מותרים ואם נמצא בהם טעם חלב והיה בהם ממשו הרי אלו אסורין מן התורה נמצא בהן טעמו ולא היה בהם ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזית בכל שלש ביצים מן התערובות [וכו.]. נפל חלב הכליות לחלב האליה ונימוח הכל אם היה חלב האליה כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מן התורה אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שיאבד דבר האסור מעוצם מיעוטו ולא יהיה דבר חשוב שעינו עומדת. ובכמה יתערב דבר האסור ויאבד בעוצם מיעוטו כשיעור שנתנו בו חכמים יש דבר ששיעורו בששים ויש ששיעורו במאה ויש ששיעורו במאתים נמצאת למד שכל איסורין שבתורה שנתערבו במאכל המותר מין בשאינו מינו בנותן טעם מין במינו שאי אפשר לעמוד על הטעם שיעורו בששים או במאה או במאתים חוץ מין נסך מפני חומרת עבודה זרה וחוץ מטבל שהרי אפשר לתקנו ומפני זה

אוסרים במינן בכל שהן ושלא במינן בנותן טעם כשאר כל האיסורין. ואלו הן השיעורין שנתנו חכמים התרומה ותרומת מעשר והחלה והביכורים עולים באחד ומאה וכו'. שאר איסורין שבתורה כולן כגון בשר שקצים ורמשים וחלב ודם וכיוצא בהם שיעורן בששים כיצד כזית חלב כליות שנפל לתוך ששים כזית מחלב האליה הכל מותר נפל לפחות מששים הכל אסור מין במינו ודבר אחר שנתערבו כגון קדרה שהיה בה חלב אליה וגריסין ונפל לתוכה חלב הכליות ונמחה הכל ונעשה גוף אחד רואין את חלב האליה ואת הגריסין כאילו הם גוף אחד ומשערין חלב הכליות בגריסין ובאליה אם היה אחד מששים מותר שהרי אי אפשר כאן לעמוד על הטעם עכ"ל. הרי שלא הזכיר שיעור ששים כלל במין בשאינו מינו דאפשר למיקם אטעמא וכן נראה עוד מדבריו בפרק ט' (ה"ט) גבי חלב שנפל לתוך קדרה של בשר ונראה שהוא מפרש דמאי דאמר רבא אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא בששים לאו דליתיה לקפילא קמן בלחוד קאמר אלא אפילו היכא דאיתיה קמן וכמאן דליתיה דמי דטעימה דידיה אינה מוציאה אותנו מידי ספק כגון שנתערב מין במינו ודבר אחר הילכך משערין ליה בששים אבל כל היכא דאפשר למיקם אטעמא כגון שהוא מין בשאינו מינו לית ליה שריותא אלא על ידי קפילא אי מצית לאשכוחי דשיעורי חכמים לא הוזכרו אלא היכא דאי אפשר ואף על פי שלא הזכיר כאן טעימת קפילא הזכירו לקמן באותו פרק (פ"טו הכ"ט - ל) אצל נותן טעם לפגם או לשבח, וזה לשונו ומי יטעום את התערובות אם היה בשר בחלב או יין נסך וכו' טועם אותם הנכרי וסומכין על פיו וכו', ואם אין שם נכרי לטעום משערין אותו בשיעורו בששים או במאה או במאתים :

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן צח סעיף א

איסור שנתערב בהיתר מין בשאינו מינו, כגון חלב שנתערב בבשר, יטעמנו נכרי, אם אומר שאין בו טעם חלב או שאומר שיש בו טעם אלא שהוא פגום, מותר. והוא שלא יהא סופו להשביח. וצריך שלא ידע שסומכין עליו. ואם אין שם עובד כוכבים לטועמו, משערין בס'. וכן אם הוא מין במינו, כיון דליכא למיקם אטעמא, משערין בס'. (ואין נוהגים עכשיו לסמוך על עו"ג, ומשערין הכל בס') (באגור ותשובת מהר"מ פדואה סימן ע"ט ושאר אחרונים).